

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א
בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"-אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "ורד המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"
רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

עיר התורה שקרובה אליך

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת ויצא

תורה

כל מה דעביד רחמנא לטב עביד:

בראשית פרק לא (ג) ויאמר יקוק אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמוכדתך ואהיה עמך: (ד) וישלחו יעקב ויקרא לרזל ולכלאה השדה אל צאנו: (ה) ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כבתמל שלשם ואלהי אבי היה עמדי: (ו) ואתנה ידעתן כי בכל כוזי עבדתי את אביכן: (ז) ואביכן התל פי והזקף את משפחתי עשרת בנים ולא נתנו אלהים להרע עמדי: (יא) ויאמר אלי מלאך האלהים בנזלום יעקב ואמר הנני: (יג) אנכי האל בית אל אשר משונות שם מצבה אשר נדרתי לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מוכדתך: (יד) ותען רזל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו זולק ונזולה בבית אבינו: (טו) הלא נכריות נזשכנו לו פי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו: (טז) כי כל העשיר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה:

שאלות:

והנה כאשר קוראים את המשא ומתן בין יעקב לרחל ולאח הדברים תמוהים מאד מאד.

- א) מה ליעקב בכל אריכות דבריו הרי היה לו לומר הקצרה כי השם ציוה אותו לחזור ולא יותר וכי לא יקיימו רצון הקב"ה?
- ב) מהו הלשון "ועתה" כל אשר אמר אלוקים אליך עשה" אשר נאמר בתשובת רחל ולאח, הרי משמע מכך מאחר והמקום מאוס עלינו תשמע בקול השם אבל בלי הסבר זה אפילו שהשם ציוה לא ישמעו, היתכן?

הכל לטובה:

אולם דבר גדול מלמדים אותנו האבות בדרכי הביטחון בשם. שהנה יעקב ברח מעשו מאחר ורוצה להורגו, ומלבד זה אצל לבן התפרנס בכבוד גדול עד שנהיה לעשיר. כמבואר במדרשים שיצא שם טוב ליעקב שיש ברכה ברכושו וכולם היו מוכנים לתת לו עבדים ושפחות חמורים וגמלים כנגד צאנו של יעקב כדי שיהיה להם ברכה. נמצא שלאחר שהתבסס יעקב במקום זה אשר בו מצא את כל תכלית חייו נשים וילדים עושר ואושר וניצל מעשו, כיצד אפשר לעזוב מקום כזה שהיה כמכרה זהב, בפשטות הוא דבר שיגרום לו נזק גדול עד מאוד, זאת ועוד לא רק עזיבת המקום אלא ללכת למקום שבו נמצא עשו אויבו, ונמצא שציווי השם במקרה זה הוא לכאורה נראה להבנת האדם הפשוט שזה לרעתו.

אולם אבותינו רוצים ללמדנו איך אפשר להסביר שכל ציווי השם אך ורק לטובת האדם, ולכן יעקב כאשר קרא לרחל ולאח הבהיר להן שציווי השם הוא אך ורק לטובת האדם, ולכן יעקב כאשר קרא לרחל ולאח הבהיר להן שציווי השם הוא אך ורק לטובתו ואפילו שזה נגד אביהם, ואף הן ענו לו בדרך זה שבודאי הדבר לטובתנו ואפילו שאנו עוזבים את אבינו הרי מכרנו וכו' כאשר הבהירו ועתה ודאי צריך לעשות ציווי השם. ונמצא שהם לימדו אותנו שכל מה שעושה הקב"ה הוא לטובה.

חייב לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה:

ובזה נראה שכאן הוא המקור לדברי חז"ל **במסכת ברכות דף ס ע"ב** חייב אדם לברך כו'. מאי חייב לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה? אילימא כשם שמברך על הטובה הטוב והמטיב, כך מברך על הרעה הטוב והמטיב, והתנן על בשורות טובות אומר הטוב והמטיב, על בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת, אמר רבא לא נצרכה אלא לקבולינהו בשמחה. אמר רב אחא משום רבי לוי מאי קרא {תהלים ק"א} חסד ומשפט אשירה לך ה' אזמרה, אם חסד אשירה, ואם משפט אשירה. רבי שמואל בר נחמני אמר מהכא {תהלים נ"ו} בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר, בה' אהלל דבר זו מדה טובה, באלהים אהלל דבר זו מדת פורענות. רבי תנחום אמר מהכא {תהלים קט"ז} כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא, צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא. ורבנן אמרי מהכא {איוב א'} ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מברך. אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר, וכן תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד. כי הא, דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא, מטא להאיא מתא, בעא אושפיזא לא יהיבי ליה. אמר כל דעביד רחמנא לטב. אזל ובת בדברא, והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא. אתא זיקא כבייה לשרגא, אתא שונרא אכליה לתרנגולא, אתא אריה אכלא לחמרא. אמר כל דעביד רחמנא לטב. ביה ביליאי אתא גייסא, שבייה למתא. אמר להו לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא ע"כ.

וכתב בספר אורחות צדיקים שער השמחה ד"ה וכן כשיש לאדם שום יסורים, ישמח גם כן. וכן אמרו חכמים (בבא מציעא פה א) : "חביבים יסורים". ועוד אמרו חכמים (תענית ח א) : כל השמח ביסורים מביא ישועה לעולם. וירגיל פיו לומר "גם זו לטובה" (תענית כא א), או "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס ב), כי יש כמה רעות אשר סופן טובות, וכן דרשו רבותינו על מקרא זה (ישעיה יב א) : "אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני", משל לשני בני אדם שהלכו לעבור בספינה, האחד ישב קוץ ברגלו עד שלא היה יכול לילך בספינה, וחבירו נכנס בספינה לעבור, התחיל זה לקלל את יומו. לימים שמע שנטבעה הספינה ומתו האנשים אשר בה, אז התחיל זה לשבח לבורא, יתברך, כי ראה שהיתה זאת כדי להחיותו (נדה לא א).

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך"-אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

לכן ישמח האדם ביסורים ובשאר נזקים שיהיו לו, כי אינו יודע מה טובה עתידה להיות לו מהם. וכן עשה נחום איש גם זו (תענית כא א) ע"כ. **וכן נפסק בשולחן ערוך אורח חיים סימן רל סעיף ה'** לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד. ומזה האדם ילמד למסכת חייו הפרטיים שכל הנעשה עימו לטובתו אלא דלא תמיד האדם יכול לראות מה טובתו ומה רעתו, כיון שראיית האדם היא קצרה מאד.

הטעם שכל הפרשה סתומה:

וזהו גם ענין פרשת ויצא אשר **כתב בעל הטורים** שפרשה זו שונה משאר פ' התורה והיא כולה סתומה ללא שום פרשה לא פתוחה ולא סתומה, ובאמת סתימתה מתחיל מפ' תולדות תחילת ענין ברכת יצחק ועד סיום השלום עם עשו בפ' וישלח. **וראייתי בלקח טוב בשם הגר"ח שמולביץ זצ"ל** לבאר שכונת התורה בזה להורות שכל הדבר הזה הוא מעשה אחד שאין להפסיק בו כדי שהאדם יבין קשר המאורעות. עיי"ש.

ובאמת הרי סיפור זה ארך במשך כעשרים וחמש שנה אשר בו היו דברים רבים א. ברכת יעקב. ב. ואח"כ יציאת יעקב והליכת לחרן. ג. השוד של אליפז בדרכו, ד. הליכתו לביהמ"ד י"ד שנה, ה. זיווגו עם לאה ורחל, ו. רמאות לבן בפרנסתו, ז. בריחת יעקב ללבן ופגישתו, ח. פגישת עשו עם יעקב. והכל מתוכנן מהקב"ה, כך לכל אדם עובר עליו היסטוריה שלמה ואינו יודע מה הקשר בין הדברים. אולם התורה באה ללמד שחייו של האדם כשרשרת אשר חוליה קשורה עם חברתה ולמרות המרחק בין חוליה לחוליה הכל מצטרף לשרשרת אחת, ולכן על האדם לחזק עצמו באמונה וביטחון בשם וידע שהכל נעשה בכוון ולא סתם במקרה, כאשר היום בעה"ר כל התקשורת והעיתונות מלאים אך מפרשניות על כל מקרה שקורה בעולם בהסברים שונים ומשונים ובוזא מוצאים מרגוע לנפשם, אוי לעיניים שכך רואות ואוזנים שכך שומעות, הרי בזה עוקרים את יסוד האומה כולה כאשר נאמר בחז"ל בא חבוקק והעמידן על אחת שהיא האמונה ובלעדי זה מתפוררת האומה כולה, ומתוך שאנו כל הזמן שומעים בכוון זה הרי כבר הפך להרגל שאדם שח"ו התגלה איזה מחלה אצלו מתחילים בפרשנות כיצד השתלשל הענין וכו' או אם נפטר ע"י תאונת דרכים ישר מתחילים השאלות איך קרה מדוע לא נזהר וכו'. וכולם שוכחים את הנהגת הקב"ה שהכל מכוון מאיתו עד לפרטי פרטים והכל נגזר מלמעלה עד אשר אמרו חז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ נגזר עליו מלמעלה והביאור שאפילו אדם שלא נזהר בהזזת ידו וקיבל מכה קטנה באצבע זו גזירה מהשמים. ואין פירושו של דבר בגלל שהאדם רשלן ולא זהיר. אלא הכריזו בשמים שכעת פלוני יזיז ידו ויקבל מכה קטנה, ומזה ילמד האדם לכל יסורים גדולים יותר וכדו' שהכל בהשגחה עליונה לטובת הכלל והפרט, ולכן גם בזמנינו אשר מצב של התקוממות הגויים אינו כפי תפיסת המון העם מחוסר הנהגה נכונה של הארץ וכדו' מפרשניות שונות אלא זהו מסימני הגאולה הקרובה אשר רבים הצרות לעם ישראל בכדי שישבו מדרכו הרעה ועי"ז נזכה לגאולה קרובה ב"ב אכ"ר.

החוחם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא